

CZĘŚĆ I

WYBRANE ASPEKTY I PROBLEMY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE BIZNESU

Nowoczesne Systemy Zarządzania

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W POLSCE – STAN OBECNY I PERSPEKTYWY ROZWOJU

WIOLETTA WEREDA
WOJSKOWA AKADEMIA TECHNICZNA
WYDZIAŁ CYBERNETYKI

Wstęp

Współczesne funkcjonowanie firm oraz zarządzanie nimi coraz częściej określane jest jako turbulentne i burzliwe. W głównej mierze wskazuje na to fakt zmienności otoczenia, złożoności procesów gospodarczych, a także ciągłej walki przedsiębiorstw o utrzymanie określonej pozycji rynkowej. Działania przedsiębiorcze przybierają różne formy, które w sposób pośredni i bezpośredni oddziałują na warunki funkcjonowania i konkurencyjności przedsiębiorstw, zarówno małych, jak i korporacji międzynarodowych. Głównym celem niniejszego artykułu jest przedstawienie oraz określenie stanu przedsiębiorczości w Polsce w ostatnich latach, a także próba wskazania jej perspektyw rozwoju na najbliższą dekadę.

1. Charakterystyka przedsiębiorczości

Termin „przedsiębiorczość” próbował określić w XVIII wieku francuski ekonomista J.B. Say, według niego przedsiębiorca przenosi zasoby ekonomiczne z obszaru niższej na obszar wyższej wydajności i wyższego zysku. Kolejne definicje pojawiły się w XIX wieku, jednym z autorów jest między innymi R. Cantillon. Twierdzi on, że przedsiębiorczość to zdolność do przewidywania i skłonność do podejmowania ryzyka. Kolejnym uznawanym praktykiem zarządzania jest P. Drucker, który stwierdza, że przedsiębiorczość leży u podstaw powstania przedsiębiorstwa, widoczna jest w jego sprawnym, skutecznym i efektywnym zarządzaniu oraz przystosowywaniu się do zmian zachodzących w otoczeniu (Dąbrowska, Wróblewski, 2010, s. 30-31). Jednak klasykiem przedsiębiorczości można nazwać J. Schumpetera, który definiuje to pojęcie jako nową kombinację środków produkcji, umożliwiającą wprowadzenie

nowego wyrobu lub technologii, otwarcie nowego rynku, pozyskanie nowych źródeł surowców lub wprowadzenie nowej organizacji. W związku z tym przedsiębiorczość jest podstawą rozwoju gospodarczego kraju i regionu. Uznał on także, że przedsiębiorczość to jeden z najważniejszych czynników rozwoju gospodarczego (Shumpeter, 1960, s. 104). Kontynuując jego stwierdzenia, można również określić przedsiębiorczość jako cechę ludzi pełnych inicjatyw i pomysłów, która polega na pokonywaniu barier, łamaniu stereotypów oraz wprowadzaniu nowych rozwiązań gospodarczych i instytucjonalnych w celu osiągnięcia efektów lepszych od dotychczasowych.

Zarówno w polskiej, jak i zagranicznej literaturze przedmiotu kategoria przedsiębiorczości nie jest jednoznacznie definiowana, jej definicje ewoluowały na przestrzeni kilkudziesięciu lat. Spotykamy się z definiowaniem przedsiębiorczości głównie z perspektywy ekonomicznej, ale zaznaczyć należy, że jest to również pojęcie społeczne i kulturowe (Szaruga, 2007, s. 14-15). M. Strużycki stwierdza, że przedsiębiorczość jest zjawiskiem psychologiczno-ekonomicznym, które wynika z postaw ludzkich, przesłanek rozumowych i emocjonalnych (Strużycki, 1992, s. 220).

Według różnych autorów i na podstawie studiów literatury przedmiotu definicje dotyczące przedsiębiorczości można podzielić na dwie lub trzy kategorie. Pierwsza z nich traktuje przedsiębiorczość jako cechę, wiążąc pojęcie przedsiębiorczości z osobą przedsiębiorcy. Przedsiębiorczość definiowana jest w tym przypadku jako wrodzona lub nabyta umiejętność kreowania nowych pomysłów i aktywnego kształtowania rzeczywistości. Przedsiębiorczość z działalnością gospodarczą i osobą przedsiębiorcy wiąże między innymi wspomniany wcześniej P. Drucker (Drucker, 1992, s. 37). Kontynuując te rozważania, przedsiębiorca poszukuje bowiem zmiany i wykorzystuje ją jako okazję do skutecznej realizacji celu, jakim jest osiągnięcie zysku. Przedsiębiorczość to cecha, która wyzwala inicjatywę, zapobiegliwość oraz troskę o rozwój firmy, o maksymalizację jej wyników rzeczowych i finansowych (Skowronek-Mielczarek, 2003, s. 214). W przypadku drugiej grupy definicji, które traktują przedsiębiorczość jako funkcję w zarządzaniu firmą, przedsiębiorczość to podejmowanie wszechstronnych działań związanych z przystosowaniem się do reguł i wymogów gospodarki rynkowej. Wyraża się wtedy w poszukiwaniu i zastosowaniu nowych idei lub technologii, w elastycznym dostosowaniu do zmian w otoczeniu, niekonwencjonalnym rozwiązywaniu problemów, tak aby osiągnąć sukces (Bojewska, 2002, s. 110). W procesie tym kluczową rolę odgrywa osoba menedżera, od którego umiejętności i wiedzy zależy skuteczność realizacji celów, jakie firma przyjmuje dla osiągnięcia zysku (Strużycki, 2002, s. 109-113). Natomiast według M.E. Gordona termin ten zawiera w sobie trzy elementy (Gordon, 2007):

1. Myślenie – to poszukiwanie pomysłów, które można przełożyć na zysk. Ponadto wiąże się z koncentracją na: innowacji, ulepszaniu, tworzeniu i dostarczaniu unikalnych produktów. W zamian za skuteczność działania oczekiwane jest wynagrodzenie.

2. Akcja – to duża aktywność, która jest prowadzona podczas realizacji pomysłów. Dodatkowo jest to ogromna determinacja i zaangażowanie w osiąganiu celów.
3. Proces – przedsiębiorczość wiąże się z dynamicznym, stałym i żywym procesem kontrolowanym przez przedsiębiorcę.

Mimo że wiele definicji wiąże przedsiębiorczość z osobą przedsiębiorcy, mówiąc o przedsiębiorczości, nie należy odnosić jej tylko i wyłącznie do postaw jednostki wobec otaczającej ją rzeczywistości. Przedsiębiorczość jest bowiem zbiorem cech określających postawy całych zespołów ludzkich, instytucji, społeczności lokalnych i zawodowych oraz społeczeństw (Trocki, Krajewski, 2003, s. 9-10). Jest życiodajną siłą każdej organizacji, każdej firmy, każdego społeczeństwa (Strużycki, 2002, s. 73).

Przedsiębiorczość we współczesnej gospodarce postrzegana jest jako czynnik wytwórczy, który w warunkach niepewności i ryzyka łączy oraz angażuje inne czynniki wytwórcze (pracę, kapitał, ziemię) w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych.

Najważniejszy z punktu widzenia gospodarki jako całości jest fakt, że przedsiębiorczość przejawia się w pobudzaniu rozwoju społeczno-gospodarczego zarówno na poziomie lokalnym, jak i w skali makroekonomicznej (Krajewski, Śliwa, 2004, s. 13). W wielu opracowaniach zwraca się uwagę, że przedsiębiorczość może być wykorzystywana w skali regionu; mówi się o przedsiębiorczości regionalnej, przedsiębiorczości społecznej w regionie i przedsiębiorczości kadry zarządzającej, a także o strategiach przedsiębiorczości, mając na uwadze niezwykle rozległą listę szans, jakie pojawiają się w regionie w zakresie wykorzystania posiadanych zasobów, okazji, kompetencji administracji terenowej i menedżerów. Z takiego podejścia tworzą się bardziej zobowiązujące sposoby myślenia i planowania, określane jako strategia przedsiębiorczości prowadząca do odkrywania nowych możliwości w zakresie zarządzania, tworzenia bogactwa regionalnego, wykorzystywania tendencji integracyjnych w regionie, różnorodnych regionalnych efektów synergicznych. Przedsiębiorczość jest umiejscowiona w regionie, ponieważ reprezentują ją ludzie i organizacje z danego regionu oraz jest wykorzystywana w regionie na podstawie istniejących zasobów informacji, twórczego myślenia, zdyscyplinowanej wyobraźni (Strużycki, 2004, s. 23-24).

Na rozwój regionalnej przedsiębiorczości wpływa wiele czynników i warunkowań, wśród których należy wyróżnić warunki społeczno-gospodarcze stworzone przez lokalizację regionu i jego atrakcyjność inwestycyjną. Klimat ekonomiczny i klimat inwestycyjny, czyli atmosfera przychylności dla nowych inicjatyw gospodarczych (Strużycki, 2003, s. 68) odgrywa bowiem dużą rolę w rozwoju regionalnej przedsiębiorczości. Czynnikiem pobudzającym przedsiębiorczość są udogodnienia prawne, administracyjne, podatkowe oraz kredytowe, które wydają się być niezwykle istotne wobec powszechnie panującej opinii o trudnościach w uzyskaniu kredytów przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

Z tego powodu duże znaczenie w rozwoju regionalnej przedsiębiorczości przypisuje się dostępowi małych i średnich przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania, rozwojowi lokalnych i regionalnych instytucji otoczenia biznesu oraz poziomowi rozwoju infrastruktury finansowej w danym regionie (Domańska-Szaruga, 2007, s. 14-16).

2. Przedsiębiorczość w Polsce – próba oceny stanu obecnego

W przypadku określania roli, jaką spełnia przedsiębiorczość w rozwoju gospodarki, nie ulega wątpliwości, że jest to jeden z czynników wpływających na zwiększanie wartości agregatów makroekonomicznych. Natomiast w skali lokalnej przedsiębiorczość, jak to wcześniej zostało zasygnalizowane, to także sposób działania, polegający na skłonności do podejmowania nowych, ryzykownych i niekonwencjonalnych przedsięwzięć oraz na wykazywaniu inicjatywy w ich poszukiwaniu i wdrażaniu w życie. Działanie to powinno mieć charakter innowacyjny, czyli w wymiarze mikroekonomicznym polega na tworzeniu bardziej efektywnych form organizacyjnych, wprowadzaniu nowych czynników produkcji, zdobywaniu nowych rynków zbytu i zaopatrzenia, wprowadzaniu nowych wyrobów.

W związku z powyższym ostatnie dwie dekady w Polsce można z pełną świadomością nazwać okresem rozwoju przedsiębiorczości, co w dobie globalizacji życia społeczno-gospodarczego przekłada się na kluczowe filary budowania podstaw konkurencyjności budowania gospodarki narodowej.

Głównym dokumentem strategicznym na poziomie Unii Europejskiej (UE), określającym ramy dla polityki wobec MŚP, jest komunikat *Najpierw myśl na małą skalę*. Program „Small Business Act” dla Europy (KOM(2008) 394).

Wskazuje on dziesięć obszarów priorytetowych (raport *Przedsiębiorczość w Polsce*, 2012, s. 11-12):

- stworzenie warunków, w których przedsiębiorcy mogą dobrze prosperować, a przedsiębiorczość jest nagradzana;
- zagwarantowanie, by uczciwi przedsiębiorcy, których przedsiębiorstwo zostało postawione w stan upadłości, dostali szybko drugą szansę;
- przygotowywanie regulacji zgodnie z zasadą „MŚP przede wszystkim”;
- zapewnienie odpowiedniej reakcji organów administracji publicznej na potrzeby MŚP;
- dostosowanie instrumentów realizowanych polityk do potrzeb MŚP: ułatwienie MŚP udziału w zamówieniach publicznych oraz wykorzystanie możliwości pomocy państwa dla MŚP;
- ułatwianie MŚP dostępu do finansowania i rozwijanie otoczenia prawnego i biznesowego w zakresie realizacji terminowych płatności w transakcjach handlowych;

- wspieranie MŚP w lepszym korzystaniu z możliwości oferowanych przez wspólny rynek;
- wspieranie podnoszenia kwalifikacji w MŚP i wszelkich form innowacji;
- umożliwienie MŚP przekształcania wyzwań związanych z ochroną środowiska na nowe możliwości rozwoju;
- zachęcanie i wspieranie MŚP w czerpaniu korzyści z dostępu do rynków.

W ramach corocznego podsumowania wyników wdrażania SBA w poszczególnych państwach członkowskich KE opublikowała w 2011 r. kolejny SBA Fact Sheet. Przedstawione w nim wyniki klasyfikują Polskę poniżej średniej dla UE w niemal wszystkich obszarach SBA, wykazując jednocześnie na stały postęp w ostatnich latach.

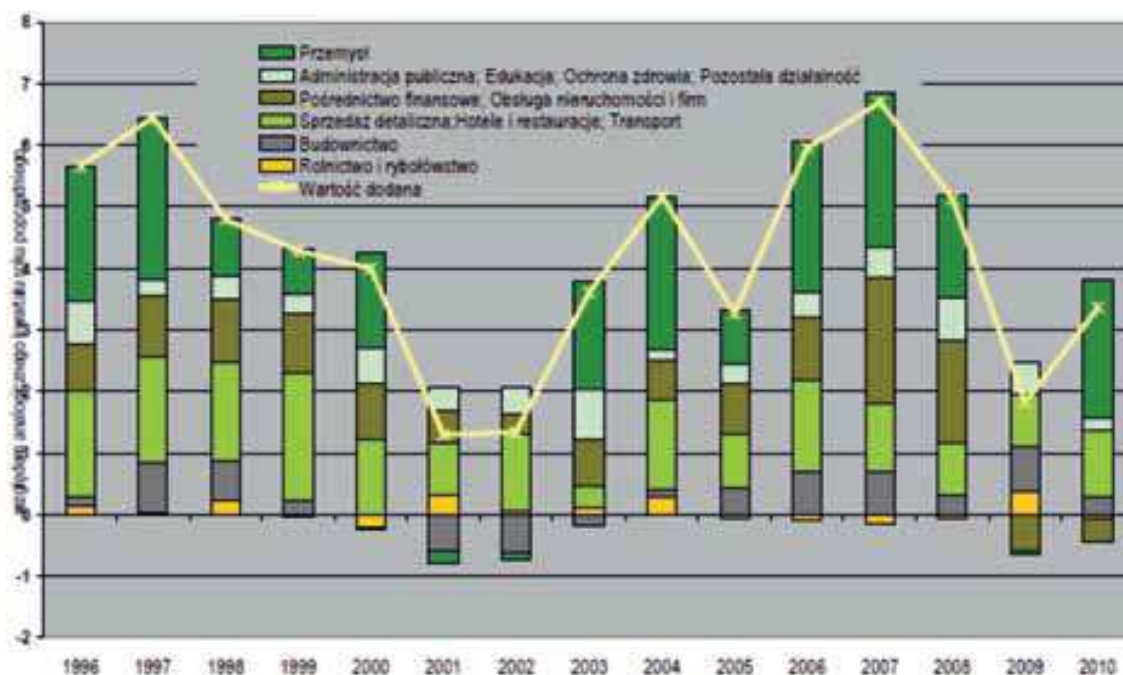
Z analizy rozwoju sytuacji w dłuższej perspektywie wyłania się bardziej pozytywny obraz, z którego wynika, że Polska poczyniła wyraźne postępy pomimo trudności spowodowanych kryzysem finansowym i gospodarczym, co można zauważyć na rysunku 1.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
UE	2,1	1,2	1,2	2,5	1,9	3,3	3,2	0,3	-4,3	2,0	1,5
popyt wewnętrzny	1,7	1,0	1,7	7,3	1,9	3,1	-4,5	0,2	-4,3	1,5	0,5
popyt zewnętrzny	0,4	0,2	-0,5	-4,8	0,0	0,2	-1,3	0,1	0,0	0,5	1,0
Niemcy	1,5	0,0	-0,4	1,2	0,7	3,7	3,3	1,1	-5,1	3,7	3,0
popyt wewnętrzny	-0,2	-1,9	0,4	0,0	-0,2	2,6	1,8	1,2	-2,4	2,3	2,4
popyt zewnętrzny	1,7	1,9	-0,8	1,2	0,9	1,1	1,5	-0,1	-2,7	1,4	0,6
Polska	1,2	1,4	3,9	5,3	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6	3,9	4,3
popyt wewnętrzny	-1,4	1,0	2,9	6,4	2,5	7,4	8,9	5,8	-1,1	4,6	3,7
popyt zewnętrzny	2,6	0,4	1,0	-1,1	1,1	-1,2	-2,1	-0,7	2,7	-0,7	0,6

Rys. 1. Dekompozycja wzrostu PKB w UE, Niemczech i Polsce w latach 2001-2011
 Źródło: raport *Przedsiębiorczość w Polsce*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2012;
 na podstawie danych EUROSTAT, s. 21

Według raportu najsilniej spowolnienie roku 2009 odbiło się na sektorze pośrednictwa finansowego, jednocześnie tak jak w przypadku spowolnienia z początku wieku, spadło tempo wzrostu sektora przemysłowego, co w przypadku dekonjunktury gospodarczej jest naturalną prawidłowością. Pozytywnie oddziaływały sektor usługowy (handel, hotele, transport) oraz budownictwo. W 2010 r. głównym czynnikiem wzrostu był przemysł, a także usługi, wciąż negatywny był zaś wpływ sektora pośrednictwa finansowego (raport *Przedsiębiorczość w Polsce*, 2012, s. 22), co obrazuje rysunek 2.

W przypadku aktywności inwestycyjnej w Polsce ostatnie lata były dobre zarówno dla przedsiębiorstw prywatnych, jak i dla sektora publicznego. W 2011 r. wydatki na inwestycje publiczne w Polsce stanowiły 5,8% PKB, co było najwyższym odsetkiem spośród krajów Unii Europejskiej (rysunek 3 i 4).

Rys. 2. Dekompozycja sektorowa PKB w latach 1996-2010
 Źródło: raport *Przedsiębiorczość w Polsce...*, op. cit., s. 22

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Polska	3,3	3,4	3,4	3,9	4,2	4,6	5,2	5,6	5,8
UE-15	2,4	2,3	2,2	2,4	2,5	2,6	2,8	2,5	2,3

Rys. 3. Nakłady inwestycyjne brutto sektora publicznego jako procent PKB w Polsce i UE
 Źródło: raport *Przedsiębiorczość w Polsce...*, op. cit., s. 22

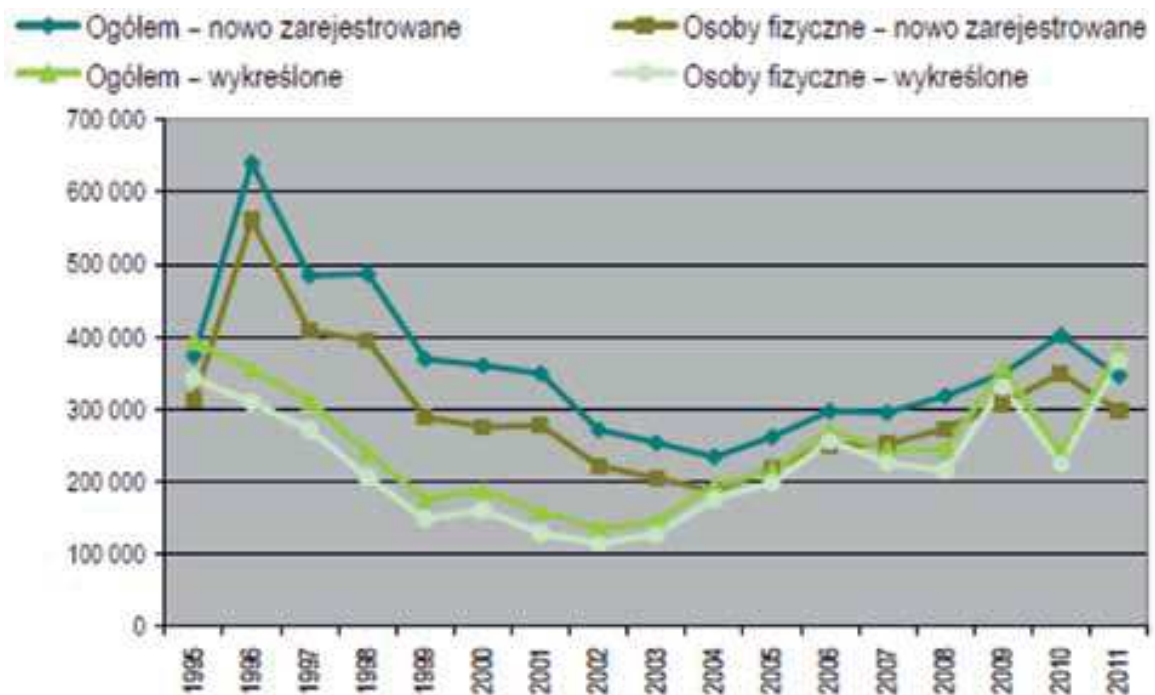
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Polska	14,9	14,7	14,8	15,7	17,4	17,7	16	13,9	14,1
UE-15	17	17,2	17,7	18,1	18,5	18,2	16,1	15,9	16,1

Rys. 4. Nakłady inwestycyjne brutto sektora prywatnego jako procent PKB w Polsce i UE
 Źródło: raport *Przedsiębiorczość w Polsce...*, op. cit., s. 22

Według ostatniego raportu *Przedsiębiorczość w Polsce*, wydanego w 2012 r. przez Ministerstwo Gospodarki, liczba zarejestrowanych podmiotów na koniec 2011 r. w systemie REGON wyniosła 3 869,9 tys., co oznacza spadek w stosunku do roku 2010 o 40 tys. jednostek. Na ogólny spadek liczby zarejestrowanych podmiotów składał się znaczący spadek liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz wzrost liczby spółek handlowych, a także spółek cywilnych. Pomimo tych zmian, osoby fizyczne dominują w systemie REGON – ich liczba wynosi 2 871,4 tys., natomiast liczba spółek handlowych 322,4 tys., zaś spółek cywilnych 276,3 tys. (raport *Przedsiębiorczość w Polsce*, 2012, s. 36) – rysunek 5.

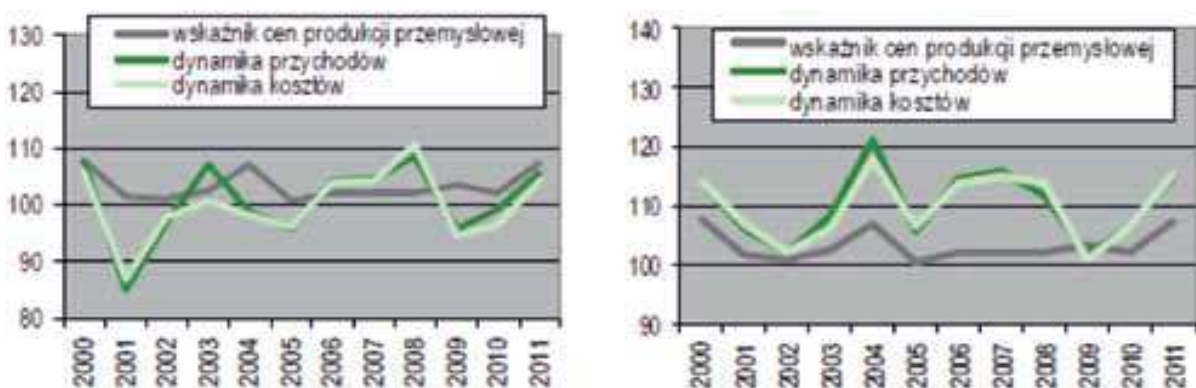
Natomiast w 2011 r. przedsiębiorstwa zwiększyły przychody o blisko 14% w stosunku do roku poprzedniego. Przychody wzrosły zarówno w sektorze publicznym (o 6%), jak również w sektorze prywatnym (o 15%). W firmach małych wzrost przychodów był wyższy niż w grupie firm średnich i dużych – rysunek 6.

Rys. 5. Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON

Źródło: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w 2011 r.*, GUS, Warszawa 2012, cyt. za: *raport Przedsiębiorczość w Polsce...*, op. cit.

Rys. 6. Dynamika przychodów i kosztów przedsiębiorstw sektora publicznego (po lewej stronie) i przedsiębiorstw sektora prywatnego (po prawej stronie)

Źródło: *raport Przedsiębiorczość w Polsce...*, op. cit., s. 38

3. Perspektywy rozwoju polskiej przedsiębiorczości

Polska jako jeden z krajów unijnych ma duże możliwości wzrostu gospodarczego i społecznego oraz poprawienia elementów, które wpływają na doskonalenie przedsiębiorczości. W przypadku zakładania i rozwoju firm bardzo pomocne okazują się różne instytucje, co pokazuje rysunek 7. Do nich można zaliczyć:

1. Ośrodki przedsiębiorczości – szeroka promocja i inkubacja przedsiębiorczości (często w grupach dyskryminowanych), dostarczanie usług wsparcia do małych firm i aktywizacja rozwoju regionów peryferyjnych lub dotkniętych kryzysem strukturalnym;

2. Ośrodki innowacji – szeroka promocja i inkubacja innowacyjnej przedsiębiorczości, transfer technologii i dostarczanie usług proinnowacyjnych, aktywizacja przedsiębiorczości akademickiej i współpracy nauki z biznesem;
3. Instytucje finansowe – ułatwienie dostępu do finansowania działalności nowo powstałych oraz małych firm bez historii kredytowej, dostarczanie usług finansowych dostosowanych do specyfiki innowacyjnych przedsięwzięć gospodarczych (raport *Ośrodki innowacji...*, 2012, s. 11).

Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości		
Ośrodki Przedsiębiorczości Ośrodki szkoleniowo-doradcze, Ośrodki przedsiębiorczości, centra biznesu, kluby przedsiębiorczości, punkty konsultacyjne, punkty konsultacyjno-doradcze, preinkubatory, inkubatory przedsiębiorczości	Instytucje finansowe regionalne i lokalne fundusze pożyczkowe fundusze poręczeń kredytowych fundusze kapitału zaangażowego sieci aniołów biznesu	Ośrodki Innowacji Centra Transferu Technologii akademickie inkubatory przedsiębiorczości inkubatory technologiczne e-inkubatory parki technologiczne, naukowe, badawcze, przemysłowo- technologiczne, technopole

Rys. 7. Klasyfikacja ośrodków innowacji i przedsiębiorczości

Źródło: raport *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce – raport 2010*, PARP, Warszawa 2012, s. 12

Z powyższych danych oraz analizy rozwoju sytuacji w dłuższej perspektywie wyłania się bardziej pozytywny obraz, z którego wynika, że Polska poczyniła wyraźnie postępy pomimo trudności spowodowanych kryzysem finansowym i gospodarczym. Rekomendacje działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w Polsce:

- I. Działania horyzontalne na rzecz zapewnienia przyjaznego otoczenia prawnego i instytucjonalnego dla przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem zasady *think small first*.
- II. Działania sprzyjające wzrostowi inwestycji przedsiębiorstw, ekspansji rynkowej oraz poprawie efektywności ich funkcjonowania.
- III. Stymulowanie innowacyjności wśród przedsiębiorców.
- IV. Pozostałe działania sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości¹.

Polska zadeklarowała w KPR osiągnięcie w 2020 r. następujących wartości w zakresie pięciu wiodących celów strategii „Europa 2020”:

- 71% stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat;
- 1,7% udziału w PKB nakładów na badania i rozwój (B + R);
- zmniejszenie zużycia energii pierwotnej;

¹ Szerzej w raporcie *Przedsiębiorczość w Polsce*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2012.

- zmniejszenie do 4,5% odsetka osób wcześniej porzucających naukę oraz zwiększenie do 45% odsetka osób z wykształceniem wyższym w wieku 30-34 lat;
- obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem, deprivacją materialną lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy (raport *Przedsiębiorczość w Polsce...*, s. 10-15).

Podsumowanie

Praktyka życia gospodarczego dowodzi, że podstawowym wyrazem przedsiębiorczości jest tworzenie i wdrażanie innowacji. W takim ujęciu ujawnia ona zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki jej wpływu na poprawę poziomu rozwoju gospodarczego i życia społecznego. Zaletą przedsiębiorczości jest przede wszystkim tworzenie nowych miejsc pracy, obniżenie poziomu bezrobocia, podnoszenie poziomu życia większości obywateli, większa konkurencyjność na rynku pracy, a także spadek cen produktów. Wpływ na takie efekty ma głównie sytuacja zmniejszenia obciążeń podatkowych przedsiębiorstw, a także poszerzenie skali swobody gospodarczej. Doświadczenia krajów wysoko rozwiniętych, o ustabilizowanej gospodarce rynkowej wskazują, że trwały i zrównoważony rozwój gospodarczy możliwy jest na drodze dużej skali przedsiębiorczości rozumianej zarówno jako cecha przedsiębiorcy, jak też jako działanie zmierzające do osiągnięcia sukcesu. Działanie takie, wyrażające się w poszukiwaniu i zastosowaniu nowych idei, technologii i twórczych sposobów rozwiązywania problemów, musi być jednak wsparte szeregiem kompleksowych rozwiązań pobudzających przedsiębiorczość. W szczególności należy podkreślić tu tworzenie „klimatu” dla działań przedsiębiorczych. Szeroko rozumiana atmosfera przychylności dla nowych inicjatyw cechuje gospodarkę inteligentną, czyli taką, która skupia się na rozwoju technologii, wdrażaniu innowacji, ale również na zachowaniu norm społecznych, a także doskonaleniu cech przedsiębiorczych i poprawie efektywności działania mechanizmów rynkowych i gospodarczych.

ENTREPRENEURSHIP IN POLAND – CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

Summary: The goal of the article is to present from the theoretical and practical perspective the entrepreneurship in Poland. The most important issues which are raised in the paper is the current state and prospects of development of this process in the Polish economy.

Keywords: entrepreneurship, small and medium-sized enterprises, factors of development

LITERATURA

- [1] BOJEWSKA B., 2002, *Przedsiębiorczość w zarządzaniu i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] M. Strużycki (red.), *Zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem. Uwarunkowania europejskie*, Difin, Warszawa.
- [2] DOMAŃSKA-SZAUGA B., 2007, *Rola banków spółdzielczych w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w regionie*, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa.
- [3] DRUCKER P.F., 1992, *Innowacja i przedsiębiorczość*, PWE, Warszawa.
- [4] GORDON M.E., 2007, *Przedsiębiorczość. Przedsiębiorczość z napędem na cztery koła*, Gliwice.
- [5] MIKULSKA A. (red.), 2013, *Zarządzanie nowoczesnym przedsiębiorstwem. Wybrane aspekty*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk.
- [6] Raport *Przedsiębiorczość w Polsce*, 2012, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa.
- [7] Raport *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce – raport 2010, 2012*, PARP, Warszawa.
- [8] SHUMPETER J.A., 1960, *Teoria rozwoju gospodarczego*, PWN, Warszawa.
- [9] SKOWRONEK-MIELCZAREK A., 2003, *Znaczenie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w polskiej gospodarce*, [w:] A. Skowronek-Mielczarek (red.), *Przedsiębiorstwo – przedsiębiorczość – rynek*, SGH, Warszawa.
- [10] STRUŻYCKI M., 2003, *Przedsiębiorstwo – uwarunkowania zmian w zarządzaniu*, [w:] A. Skowronek-Mielczarek (red.), *Przedsiębiorstwo – przedsiębiorczość – rynek*, SGH, Warszawa.
- [11] STRUŻYCKI M., 1992, *Przedsiębiorstwo a rynek*, PWE, Warszawa.